

Byla C-597/20**Prašymas priimti prejudicinį sprendimą****Gavimo data:**

2020 m. lapkričio 12 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Fővárosi Törvényszék (Sostinės apygardos teismas, Vengrija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2020 m. spalio 27 d.

Pareiškėjas:

Polskie Linie Lotnicze «LOT» SA

Kita administracinio proceso šalis:

Budapest Főváros Kormányhivatala (Budapešto sostinės administravimo tarnyba)

Fővárosi Törvényszék (Sostinės apygardos teismas)

<...>

Pareiškėjas:

Polskie Linie Lotnicze LOT Spółka Akcyjna (<...> Varšuva, Lenkija <...>)

<...>

Kita administracinio proceso šalis:

Budapest Főváros Kormányhivatala (Budapešto sostinės administravimo tarnyba) (<...> Budapeštas, Vengrija <...>)

<...>

Bylos dalykas:

Administracinis skundas <...> vartotojų apsaugos srityje

SPRENDIMAS

Šis teismas inicijuoja prašymo priimti prejudicinį sprendimą procedūrą Europos Sąjungos Teisingumo Teisme dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 261/2004 16 straipsnio 1 ir 2 dalių išaiškinimo.

Šis teismas pateikia Europos Sąjungos Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

Ar Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 261/2004 16 straipsnio 1 ir 2 dalis reikia aiškinti taip, kad pagal jas už šio reglamento įgyvendinimą atsakinga nacionalinė įstaiga, kuriai keleivis pateikia individualų skundą, negali atitinkamo oro vežėjo įpareigoti sumokėti pagal šį reglamentą keleiviui priklausančią kompensaciją?

<...> [nacionalinės teisės proceso nuostatos]

Pagrindai

- 1 Šis administracinis teismas, nagrinėjantis bylą vartotojų apsaugos srityje, pagal SESV 267 straipsnį prašo Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – Teisingumo Teismas) išaiškinti Sąjungos teisės nuostatas, būtinas siekiant išspręsti pagrindinę bylą.

Bylos dalykas ir svarbios faktinės aplinkybės

- 2 Po to, kai 2019 m. rugsėjo 22 d. oro vežėjo, kuris yra pareiškėjas, vykdomas skrydis Niujorkas–Budapeštas vėlavo daugiau nei tris valandas, keli užsienio keleiviai <...> kreipėsi į kitą administracinio proceso šalį, kaip į Vengrijos vartotojų apsaugos instituciją, prašydami įpareigoti pareiškėją sumokėti kompensaciją, nustatytą Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 261/2004 (toliau – reglamentas) 7 straipsnyje, kaip žalos atlyginimą už šio reglamento 5 straipsnio 1 dalies c punkto pažeidimą.
- 3 <...> 2020 m. balandžio 20 d. sprendime, priimtame dėl to skundo inicijuotame procese dėl vartotojų apsaugos, kita administracinio proceso šalis konstatavo, kad pareiškėja pažeidė reglamento 6 straipsnio 1 dalies c punktą ir 7 straipsnio 1 dalies c punktą. Todėl ji įpareigojo pareiškėją sumokėti kiekvienam iš tų keleivių 600 eurų kompensaciją ir ateityje sumokėti visiems reikalavimą pateiksiantiems keleiviams nustatytos kompensacijos sumą, jeigu pareiškėjo vykdomas skrydis bus atšauktas ar atidėtas arba atsisakyta įlaipinti ne dėl ypatingų aplinkybių. Kita administracinio proceso šalis tokios pareigos nustatymą pateisino tuo, kad pagal reglamento 16 straipsnio 1 ir 2 dalis ji yra kompetentinga nagrinėti su keleivių teisėmis susijusius skundus. Pagal *A fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény* (1997 m. Vartotojų apsaugos įstatymas Nr. CLV, toliau – Vartotojų apsaugos įstatymas) 43/A straipsnio 2 dalį vartotojų apsaugos institucija – esant būtinybei palaikydama ryšius su aviacijos institucija – užtikrina Reglamento [(ES) 2017/2394], kiek tai susiję su [2004 m. vasario 11 d. Reglamento (EB) Nr. 261/2004] nuostatų pažeidimais Europos Sąjungoje. Pagal Vartotojų apsaugos įstatymo 47 straipsnio 1 dalies c punktą tai institucijai suteikiama teisė įpareigoti bendrovę per nustatytą laikotarpį pašalinti nustatytus pažeidimus ir trūkumus, o pagal 47 straipsnio 1 dalies i punktą jai leidžiama skirti „su vartotojų apsauga susijusias baudas“.

- 4 Administraciniame skunde pareiškėjas prašo šio teismo panaikinti tą sprendimą. Jis teigia, kad priežastis, dėl kurios buvo atidėtas nagrinėjamas skrydis, gali būti laikoma ypatinga aplinkybe, suteikiančia pagrindą taikyti reglamento 5 straipsnio 3 dalyje nustatyta išimtį, taigi buvo teisėta atmesti keleivių reikalavimą sumokėti kompensaciją.
- 5 Kita administracinio proceso šalis prašo atmesti administracinį skundą motyvuodama tuo, kad nėra jokios priežasties, dėl kurios būtų atleidžiama nuo pareigos mokėti kompensaciją.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimas pagrindimas ir šalių argumentai

- 6 Šiam teismui kyla abejonių dėl vartotojų apsaugos institucijos kompetencijos įpareigoti sumokėti reglamente nustatytą kompensaciją.
- 7 *Pareiškėjas* teigia, kad vartotojų apsaugos institucija negali įpareigoti sumokėti reglamente nustatytą kompensaciją. Jo nuomone, tai pagrindžiama sujungtose bylose C-145/15 ir C-146/15 (toliau – Teisingumo Teismo sprendimas), generalinio advokato pateiktos išvados 35–41 punktais. Šiuose punktuose nurodyta, kad oro vežėjo ir keleivio santykiai yra civilinio pobūdžio (priklauso civilinių teismų jurisdikcijai), todėl skundus, kuriuos pateikdami keleiviai naudojami iš šių santykių išplaukiančiomis teisėmis, nagrinėti turi civiliniai teismai, nes tai susiję su sutartinėmis prievolėmis. Dėl Vengrijos praktikos, pagal kurią nacionalinė įgyvendinimą užtikrinanti įstaiga įpareigoja oro vežėją mokėti kompensaciją, civiliniai teismai netenka jurisdikcijos. Keliais atvejais kiti keleiviai Vengrijos civiliniuose teismuose pareiškė ieškinius, kuriuose pareiškėjo reikalavo išmokėti kompensaciją. Taigi keleiviai turi galimybę ginti savo teisę į kompensaciją teismuose, pareikšdami reikalavimą pagal civilinę teisę.
- 8 *Kita administracinio proceso šalis* teigia, kad vartotojų apsaugos institucija yra įgaliota įpareigoti sumokėti reglamente nustatytą kompensaciją. Jos nuomone, tai pagrindžiama Teisingumo Teismo sprendimo 36 punktu ir šioje byloje pateiktos generalinio advokato išvados 30 punktu, taip pat 2016 m. birželio 15 d. Komisijos pranešimo (Reglamento aiškinamosios gairės) 7.1 punktu. Pagal šį punktą nacionalinė įgyvendinimą užtikrinanti įstaiga neprivalo imtis veiksmų dėl kompensacijos pagal individualius skundus, jei mano, kad tai nebūtina. Vis dėlto tai, kad tai nėra privaloma, nereiškia, kad tai draudžiama, arba kad negalima imtis veiksmų ir priimti sprendimo dėl kompensacijos išmokėjimo, jei laikomasi atitinkamų reikalavimų ir tai įmanoma pagal valstybių narių teisės aktus. Šiuo klausimu kita administracinio proceso šalis pabrėžia tikslą užtikrinti aukštą keleivių apsaugos lygį, nurodytą reglamento 1 konstatuojamojoje dalyje, ir joje nustatytą pareigą atsižvelgti į vartotojų apsaugos reikalavimus apskritai. Kitos administracinio proceso šalies manymu, vartotojų apsaugos požiūriu oro keleivių teisės netektų prasmės, jei vartotojų apsaugos institucija negalėtų imtis veiksmų ir įpareigoti sumokėti kompensaciją gavusi individualius skundus. Nebūtų prasmės pagal reglamento 16 straipsnio 1 dalį paskirti nacionalinę įgyvendinimą

užtikrinančią įstaigą, jei tokios įstaigos funkcijos būtų apribotos vien keleivio informavimu apie jo teises, susijusias su individualaus skundo pateikimu.

Taikomos teisės nuostatos

9 Reglamento 16 straipsnio 1 ir 2 dalys:

„1. Kiekviena valstybė narė paskiria įstaigą, atsakingą už šio reglamento vykdymo užtikrinimą skrydžių iš jos teritorijoje esančių oro uostų ir skrydžių iš trečiųjų šalių į tokius oro uostus atžvilgiu. Prireikus ši įstaiga imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad būtų gerbiamos keleivių teisės. Valstybės narės praneša Komisijai apie įstaigą, paskirtą pagal šią dalį.

2. Nepažeidžiant 12 straipsnio, kiekvienas keleivis gali pasiskųsti bet kuriai pagal 1 dalį paskirtai įstaigai arba bet kuriai kitai valstybės narės paskirtai kompetentingai įstaigai dėl bet kurio įtariamo šio reglamento pažeidimo bet kuriame valstybės narės teritorijoje esančiame oro uoste arba dėl bet kurio skrydžio iš trečiosios šalies į oro uostą, esantį toje teritorijoje“.

10 Vartotojų apsaugos įstatymo 43/A straipsnio 2 dalis:

„Vartotojų apsaugos institucija, jei reikia, pasikonsultavusi su aviacijos institucija, užtikrina Reglamento (ES) 2017/2394 įgyvendinimą, kiek tai susiję su [Reglamento (EB) Nr. 261/2004] nuostatų pažeidimais Europos Sąjungos viduje“.

Priežasčių, dėl kurių pateikiamas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, išdėstymas

11 Pirmiau minėtame sprendime Teisingumo Teismas konstatavo, kad vartotojų apsaugos institucija *neprivalo* įpareigoti oro vežėjų sumokėti kompensaciją. Vis dėlto toje byloje pateiktoje išvadoje generalinis advokatas laikėsi nuomonės, kad vartotojų apsaugos institucija nėra įgaliota įpareigoti sumokėti kompensaciją, nes tai priklauso civilinių teismų jurisdikcijai.

12 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, prašymo priimti prejudicinį sprendimą procedūra yra būtina siekiant nustatyti, ar minėtame sprendime Teisingumo Teismas atsakymą, kad minėta institucija „neprivalo“ [įpareigoti sumokėti kompensaciją], pateikė dėl to, kad a) būtent su tuo buvo aiškiai susijęs Nyderlandų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo klausimas, ar dėl to, kad b) jis nenorėjo laikytis generalinio advokato požiūrio.

13 Šis klausimas aktualus todėl, kad Nyderlandų situacija, kuria buvo grindžiamas Teisingumo Teismo sprendimas, nėra tokia pati kaip Vengrijos situacija, nes, kaip matyti iš sprendimo pagrindimo, Nyderlanduose keleivių skundus dėl kompensacijos nagrinėja civiliniai teismai, o vartotojų apsaugos institucija sistemingai atmeta jai tuo pačiu tikslu pateiktus skundus. Tokiame teisiniame

procesu, inicijuotame keleivio, kurio skundas buvo atmestas, Nyderlandų administracinių bylų teismas paklausė, ar vartotojų apsaugos institucija „privalo“ įpareigoti sumokėti kompensaciją. Teisingumo Teismas atsakė, kad „neprivalo“, nepaisant to, kad Generalinis advokatas savo išvadoje pasiūlė į minėtą klausimą atsakyti plačiau nei „negali“ – taip, kad atsakymas taip pat būtų taikytinas Vengrijos situacijai.

- 14 Iš Teisingumo Teismo sprendimo matyti šio teismo aiškinimo tendencija, tačiau tame sprendime nepateikiamas tiesioginis atsakymas dėl situacijos Vengrijoje, kur, nepaisant to, kad galima kreiptis į teismą civiline tvarka, vartotojų apsaugos institucija sistemingai įpareigoja oro vežėjus sumokėti kompensaciją.
- 15 Pagal Vartotojų apsaugos įstatymo 43/A straipsnio 2 dalį vartotojų apsaugos institucija, paskirta kaip nacionalinė įstaiga, atsakinga už reglamento įgyvendinimą užtikrinimą, turi bendrąją kompetenciją nagrinėti reglamento pažeidimus. Pagal Vartotojų apsaugos įstatymą šiai institucijai suteikiama teisė taikyti tam tikrus teisinius padarinius, kai pažeidžiamos su vartotojų apsauga susijusios nuostatos (pavyzdžiui, įpareigoti pašalinti nustatytus pažeidimus ar trūkumus, skirti baudas ir pan.). Vis dėlto, be bendro pirmiau nurodyto įgaliojimo Vengrijos teisės aktuose nacionalinei įgyvendinimą užtikrinančiai įstaigai aiškiai nesuteikiama teisė imtis priverstinių priemonių, įpareigojančių sumokėti kompensaciją pažeidus reglamentą.
- 16 Siekiant išspręsti pagrindinę bylą būtina išsiaiškinti, ar remiantis Europos Sąjungos teise nacionalinė įgyvendinimą užtikrinanti įstaiga yra kompetentinga įpareigoti sumokėti kompensaciją, nes *A közgazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény* (2017 m. Įstatymas Nr. I dėl administracinių bylų jurisdikcijos <...>) 92 straipsnio 1 dalies a punkte nustatyta, kad nesant tokios kompetencijos, administracinės institucijos sprendimas turi būti panaikintas nesiimant bylos nagrinėjimo iš esmės, o teismas turi *ex officio* patikrinti, ar yra negaliojimą pagrindžianti priežastis.
- 17 Be to, tai, kad kai kuriose Europos Sąjungos valstybėse narėse galima kreiptis į nacionalinę įgyvendinimą užtikrinančią įstaigą siekiant, kad oro vežėjai būtų įpareigoti sumokėti kompensaciją, o kitose valstybėse narėse leidžiama kreiptis tik į teismą, gali lemti teisinį neapibrėžtumą Europos lygmeniu, kompetencijos koliziją, lygiagrečias procedūras ir palankiausio teismo paiešką.
- 18 <...>
- 19 <...> [nacionalinės teisės procesinės nuostatos]

Budapeštas, 2020 m. spalio 27d.

<...> [parašai]